

lemsstaterne opfordres til at forbyde eksport af våben og militærudrustning til Sydafrika. Det konstateredes, at de nordiske lande ikke har tilladt og ikke agter at tillade sådan eksport til Sydafrika. Man enedes om under forsamlingens møde at søge iværksat undersøgelser med det formål at klarlægge, hvilke yderligere forholdsregler som nu måtte kunne gennemføres fra De forenede Nationers side. Undersøgelserne bør i første række tage sigte på at klarlægge medlemsstaternes stilling til de forskellige former for påvirkning, som i overensstemmelse med FN-pagten står åbne for sikkerhedsrådet og generalforsamlingen, og den praktiske virkning af sådanne forholdsregler. Undersøgelserne bør også sigte på at søge fremkaldt positive udveje til løsning af de politiske og menneskelige problemer, som vil opstå ved gennemførelsen af en ny politik i Sydafrika baseret på FN-pagtens principper. Man bør finde frem til, på hvilken måde FN i en sådan situation vil kunne medvirke til, at alle indbyggere i Sydafrika sikres lige rettigheder og garantier til beskyttelse af disse rettigheder“.

4. Straks efter sin ankomst til New York, førte udenrigsministeren en række samtaler med ledende afro-asiatiske politikere og diplomater, hvorunder der konstateredes betydelig interesse for de danske tanker. I sit indlæg i generaldebatten den 25. september (aftrykt som bilag) redegjorde udenrigsministeren derefter for grundprincipperne i disse tanker og antydede, hvorledes sagen bedst kunne gribes an af FN.

Samtidig hermed førtes en række drøftelser mellem de nordiske delegationer, som, efter at der havde fundet regeringsskifte sted i Oslo, og udenrigsminister Lange var ankommet til New York, sluttede med et møde den 3. oktober mellem fire nordiske udenrigsministre og Islands faste repræsentant. Ved denne lejlighed opnåedes der nordisk enighed om et notat af følgende ordlyd:

„1. Generalforsamlingen bør indtrængende opfordre Sikkerhedsrådet til efter modtagelse af generalsekretærens beretning at overveje skridt der er egnet til at øve indflydelse på den sydafrikanske regerings holdning, og som kan opnå en sådan støtte fra medlemslandene, at de kan blive effektive. For-

samlingen bør også udtrykke tillid til, at medlemslandene vil efterkomme Sikkerhedsrådets anbefalinger på dette område.

2. Samtidig bør forsamlingen i en højtidelig erklæring udtrykke ønsket om, at der efter afskaffelsen af apartheid skabes et sandt demokratisk, multiracialt samfund i Sydafrika med lige rettigheder for alle. Forsamlingen bør opfordre alle grupper og indbyggere i Sydafrika til at nære tillid til deres fremtid i et sådant samfund.

3. Forsamlingen bør endvidere udtale De forenede Nationers beredvillighed til om nødvendigt i en overgangsperiode at yde støtte ved opretholdelsen af lov og orden og beskyttelsen af alle indbyggers liv og civile rettigheder og ved udformningen af det nye samfund.

4. Endelig bør generalsekretæren opfordres til at nedsætte en planlægningsgruppe af eksperter med det formål at undersøge de forskellige muligheder og udviklingsfaser i Sydafrika og at planlægge den rolle, som De forenede Nationer skal spille i denne udvikling. Gruppen bør aflægge beretning til generalsekretæren, som vil stille standpunktsberetninger til rådighed for medlemsstaterne.“

5. På et tidligt tidspunkt under forsamlingen fremkom den sydafrikanske regerings invitation til de fem nordiske landes udenrigsministre til at besøge Sydafrika for ved et selvsyn at gøre sig bekendt med forholdene på stedet. Denne indbydelse var formentlig forårsaget af de fem ministres udtalelser om apartheid-spørgsmålet i Stockholm-kommuniqueet. Indbydelsen blev drøftet såvel imellem hovedstæderne som imellem delegationerne i New York og resulterede som bekendt i et svar, der gik ud på, at et sådant besøg måtte forudsætte, at det ville kunne tjene til at fremme en løsning af apartheidssagen i overensstemmelse med principperne i FN's pagt, hvilket efter de fem regerings opfattelse beklageligvis ikke syntes for tiden at være tilfældet.

6. Den 3. oktober havde udenrigsministeren lejlighed til overfor den afrikanske gruppe at redegøre for sine tanker, og den 14. oktober afgav han en lignende redegørelse til den samlede afro-asiatiske gruppe.